

פרוטוקול מס' ~~109~~ 169

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים
יום א', ט"ז בשבט תשל"ו - 18.1.1976 - שעה 11.00

ב כ ח נ:

חברי הוועדה:
ח. גרוסמן - היו"ר
י. בארי
מ. גז
ל. דיציאן
ה. זיידל

מוזמנים:
י. מנצ'ל - מבכ"ל משרד הבריאות
מ. גחומזון - מנהל בית-החולים לויגשטיין
ע. שגיב - מרכז קופת-חולים
עו"ד בעמן - משרד הבריאות
מ. שפניץ - משרד המשפטים
ו. ברנהולץ - מרכז קופת-חולים
רב-פקד בן-פורדו - משטרת ישראל
י. קרבות - משרד הבריאות
א. יובל - " "
מ. שמיר - משרד הבטחון
א. פינק - " "
מ. לצצר - משרד הבריאות

מזכירת הוועדה: ש. כרם

רשמה: ע. הירשפלד

סדר-היום: א. חוק המתעסקים ברפואה (תיקון מס' 4), תשל"ה-1975.
ב. המצב בבית-החולים לויגשטיין.

937

(מקבל ג"מ 9.2.76)

חוק לתיקון פקודת המתעסקים ברפואה (תיקון מס' 4), תשל"ה-1975

היו"ר ח. גרוסמן:

אני פותחת את הישיבה.

בישיבה הקודמת הפנינו לפרופ' מנצ'ל מספר שאלות. לפרופ' מנצ'ל יש השגות בשני סעיפים, בעיקר בסעיף הדן בשאלה מי רשאי להתקין תקנות. בוועדה לא הוחלט על כך, אבל הסתמן רוב.

י. מנצ'ל:

אני רוצה להביע את דעתי, ואני מכבד מה שהוחלט, לצערי. ההצעה אומרת שהמנכ"ל חייב להתייעץ עם ההסתדרות הרפואית, ואני רואה כאן שתי בעיות: (1) היא תסרב את התהליך. הדבר יכול להימשך בין חצי שנה לשנה ויכול לגרום לאי-הבנה בין המנכ"ל ובין ההסתדרות הרפואית. כאשר מדברים על המועצה המדעית בקשר למומחים, לפי החוק יש למנכ"ל הרבה מה לומר, אבל במציאות זה לא כך. אף מנכ"ל לא עשה את זה. היו בעיות רציניות, ואין כל ספק שהמועצה המדעית עושה עבודה טובה בנושא זה, אבל יש לפעמים נושא ממלכתי מעל לדברים הקטנים, ולמשרד אין את הסמכות דבר שני, שאולי הוא יותר חשוב - יכולים להיות כאן אינטרסים. כרופא אסור לי לומר את זה, אבל זו המציאות. יכולים להיות אינטרסים של הרופאים, שמתנגדים לאינטרסים של הכלל. מחר ביתן לאחות מוסמכת סמכות של רופא בקשר לדברים שאחיות עושות היום אצלנו, אבל עושות אותם בלי שהחוק נתן להם את הגושפנקה. אחות ביחידה לטיפול נמרץ מזריקה לתוך וריד, והיא מחליטה איזה תרופה לתת. יש דברים שהתקבלו בעולם הגדול ומחר העניין יורחב.

לכן, אני חושב שכאן יכולים להתעורר אינטרסים מנוגדים בית ההסתדרות הרפואית ובין המנכ"ל. קשה לי גם להשלים עם זה שהמנכ"ל לא יהיה רופא ושהוא יחליט על דבר כזה בלי להתייעץ. על-סמך המציאות הייתי רוצה שתהיה גמישות בעניין.

י. בארי:

אתה רופא, אבל החששות מתעוררים אם מחר יתמנה מנכ"ל שאיננו רופא.

י. מנצ'ל:

זה יחייב אותו לפנות להסתדרות הרפואית.

ל. דיציאן: יש אפשרות לא למנות מנכ"ל שאיננו רופא.

י. מנצ'ל:

בעניין זה צריך להחליט השר. מאחר שאני רופא, אינני רוצה להביע דעה.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני אציע הצעה כזו, וכאשר אני את ההצעה לקריאה שניה ושלישית אודיע מעל דוכן הכנסת שוועדת השירותים הציבוריים מקבלת את הגושפכה שהמנכ"ל יתקין תקנות, ויירשם בפרוטוקול שיחד עם זה ממליצה הוועדה, שבצורה מזוהזת יתקבל חוק אשר יבטיח שמנכ"ל משרד הבריאות יהיה רופא.

ל. דיציאן:

אינני יכול להסכים להצעה זו, שבאה כדי למנוע את הסכנה של פחתת ושל עימות בין המנכ"ל ובין ההסתדרות הרפואית. דרך אגב, זה אחד המקרים היוצאים מן הכלל. אינני חושב שיש עוד חוקים, מלבד חוק הדואר, שלמנכ"ל יש בכלל הסמכות להתקין תקנות. בכל המקרים עושה זאת השר. אמנם השר יכול לקחת לעצמו את הסמכויות האלה לפי סעיף 32 של חוק יסוד הממשלה, אבל זה אחד המקרים הבודדים, ואני הסכמתי והצעתי בתור הצעת פשרה שסמכויות המנכ"ל בקשר להתייעצות עם ועדה רפואית לא תחולנה כל עוד המנכ"ל רופא. ברגע שהמנכ"ל יהיה איש מינהלה מושלם ביותר, בדברים כאלה אינני מוכן שבחוק תינתן לו סמכות, ולהצהרה כזו אין כל תוקף.

היו"ר ח. גרוסמן:

יש לה תוקף של זירוז ההליכים של
קבלת הצעת החוק.

ל. דיציאן:

אני בטוח שהחוק ייתקל בהתנגדות
חריפה ביותר על-ידי אנשים שונים.

ה. זיידל:

אני רוצה להזכיר ליושבת-ראש הוועדה
ולחברי הוועדה שהצעתי הצעת פשרה,
והיתה לי הרגשה שהיא התקבלה. הצעתי לומר "בהתייעצות עם יושב-ראש
המועצה המדעית". קבלתי עכשיו את הנוסח, ואינני רואה את הנוסח הזה.
לכן אני מבקש את חבר הכנסת ידיד להצטרף להצעתי זו.

היו"ר ח. גרוסמן:

כן, אבל זה לא טוב.

י. בארי:

מה דעת משרד הבריאות על כך שמבכ"ל
המשרד כן יהיה רופא?

עו"ד זעמן:

יש לברר את זה עם השר. אם הוועדה
תביע משאלה מפורשת, אז נשפל בזה.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני מציעה להציע ליועצים המשפטיים
של משרד הבריאות למצוא נוסח שממנו
יהיה ברור, שאת התקנות מתקין המנהל הכללי, שהוא רופא. זה אינו עומד
בסתירה להצעת חוק של חובה.

י. בארי:

אבל זה עומד בסתירה לדברים שאמר
עו"ד זעמן.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני מציעה שזה יהיה מנוסח בצורה
תיובנית, ויהיה ברור שמי שמתקין את
התקנות הוא מבכ"ל משרד הבריאות. (ב) שמבכ"ל משרד הבריאות חייב להיות
רופא.

י. בארי:

אולי משרד הבריאות יכול לקבוע אם
המבכ"ל יכול להיות רופא, ואז הבעיה
נפתרת. השאלה נמצאת אצלכם, משום שהיא הוגשה לפגי כמה שנועות.

י. מצ'ל:

אני אעלה את השאלה.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני חושבת שבסעיף זה סיכמנו ואינני
חוששת שבגלל זה אולי פעם יבוא שר
דימנה מבכ"ל שאיננו רופא.

עו"ד זעמן:

בסעיף 18(2) הערנו שהמנהל חייב לפי
סעיף זה לקבוע תמיד תקנות. לפעמים
יש מצבים שהמנהל איננו מספיק או איננו יכול להתקין תקנות, אז אנו
מבקשים להכניס פה סייג, ש"פרט לגבינות בהן יתעורר צורך מידי להציל
בריאות או חיי בני אדם, יקבע המנהל הכללי של משרד הבריאות בתקנות
את הכשירויות הדרושות לבצע פעולות כאמור בסעיף קטן 1(א)". אנו
מציעים שתי אלטרנטיבות: או להשאיר את הסעיף 18(2) כמו שהוא ואחר-כך
יתווסף סעיף קטן (ב), או שהסעיף הקטן ינוסח כך "פרט לגבינות... וכו'".

היו"ר ח. גרוסמן:

אני מבינה שעל-ידי כך רוצים לתת
סמכויות לא להקפיד כל-כך על התקנות.

י. מצ'ל:

אנחנו נחשוב על כך במשרד.

אולי תחשבו על השאלה העקרונית,
המהותית, ואז שאלות רבות אחרות

י. בארי:

גפתרות.

לסעיף 18 מתוסף סעיף קטן (3) האומר:
"הוראת סעיף קטן זה, והתקנות לפיו
לא יחולו בשעה שיקבע המנהל הכללי שהיא שעת דחק".

היו"ר ח. גרוסמן:

י. בארי:
ברצוני להפנות שלוש שאלות למנכ"ל
משרד הבריאות. א) בענין הנחת
תרופות בלתי-מאושרות מן הגדה. ב) היום במסר באחד העתונים, שאלה
שגשגו ללמוד הנדסה רפואה במצאים עכשיו עם סיום הלימודים מחוסרי
עבודה. ג) במסר לי שלפחות בשני בתי-ספר לאחיות, התלמידות לא רק
שאינן מקבלות דמי כיס, אלא הן חייבות לשאת בהוצאות הלימודים. אני
חושב שדבר זה יכול להביא לנשירה. השאלה היא באיזו מידה זה מתיישב
עם מה שאמרת לפני שבוע, שכ-900 מטות עומדות ריקות ללא גיצול, בשל
חוסר כוח-אדם.

אני מבקשת תשובה לשאלה בקשר לבתי
מרקחת, יבוא מזון לתינוקות.

היו"ר ח. גרוסמן:

המצב בבית-החולים לוינשטון

אני מקדמת בברכה את אורחינו.

היו"ר ח. גרוסמן:

ענין בית-החולים לוינשטון עלה
לכותרות פעמים אחדות. השביתה הקודמת פרצה בערך לפני שנה בעקבות
מעשי אלימות שהפעילו בכי צה"ל, בפגעי ראש, שמצאו שלא פתרו את בעייתם,
או שחשבו שיפתרו את בעייתם בצורה טובה יותר בדרך זו. העובדים שענו
שיש בזה מעשה שחיתה, והנפגעים היו העובדים בבית-החולים. העובדים
הכריזו שביתה ואז גפגעו המאושפזים, ובפעם הקודמת הענין הסתיים בכך
שהוציאו את האיש, או כמה אנשים אלימים.

הענין חוזר מדי פעם על עצמו. בכל
פעם יש מישהו שצריך לצאת מבית-החולים והוא מחליט לא לצאת עד שיקבל
את הסידור שהוא צריך, לדעתו, לקבל, או שמישהו אחר אומר לו שהוא יכול
לקבל. כשפרצה השביתה האחרונה כבר התחילה התארגנות של בני משפחותיהם
של המאושפזים, ומשלחת של המשפחות אף הופיעה לפני הוועדה. גם בציגי
הוועד הוזמנו והופיעו.

מצאנו לגבון לזמן יחד את כל הגורמים

שיש להם נגיעה לבושא, והם: משרד הבטחון, כי מדובר בגכי צה"ל;
המשטרה, אשר צריכה לפעמים להוציא את האיש בכוח, וגם להם יש שיקולים
מה לעשות ומה לא לעשות; קופת-חולים, שבית לוינשטון הוא בית-חולים
של קופת-חולים, ומשרד הבטחון קונה ממנו את השירותים בצורה זו או
אחרת. לפי הסברים שקבלנו, אנו יודעים שזה המקום היחיד לאישפוז
ושיקום של גפגעי ראש, והאחראי לכל צלה הוא משרד הבריאות. כפי
שמסר, ישנו כל הגורמים יחד ואני מקווה שיש להם מה למסור לנו.
ביצתיים היתה בינינו התכתבות בינינו ובין כל הנוגעים בדבר. העברנו
את הפגייה לשר הבריאות, למר אשר ידלין ולמר פינק ובקשנו פתרון
לבעייה שמתעוררת מדי פעם. ממר פינק כבר נתקבלה תשובה.

אני מציעה לשמוע תחילה את ד"ר

נחומזון, כי הוא האיש אשר נתקל בבעייה בתוך כותלי בית-החולים.

הדברים למעשה יודעים מהדיווחים
בעתונות. יש להבדיל בין חולה רגיל

מ. נחומזון:

שמסרב לעזוב את בית-החולים מכיוון שהוא דורש דברים מסויימים, ובין

מ. נחומזון

זכה צה"ל. זו בעייה שיש לה מומנטים לגמרי אחרים. לדעתי, יש גם הגדל בין הנפגעים במלחמה האחרונה ובין הנפגעים במלחמות הקודמות, ולמעשה מדובר ביוצאים מן הכלל בתוך הכלל. החולים שבמצאים אצלנו בשיקום הם חולים אחרים, במיוחד אלה שנפגעו גראש. הם חולים בעייתיים מבחינה פיזית ומנטאלית, ולא לה שמטפלים בהם דרושים הכלים כדי לטפל בהם. החולה צריך ברגע מסויים להשלים עם נכותו ולחזור לחיים. הוא צריך לדעת שנכותו לא תחזיר לו את שמת החיים. יש בודדים שאינם מוכנים לחזור לחי-יום-יום, אם אין להם סידורים מיוחדים, שבעיניהם הוא המינימום, ומצב זה עומד בפתיחה למה שהחברה שלנו יכולה לתת דרך אגף השיקום.

כשפורץ שכסוך בין חולה, שדואג לתוכניות ספציפיות כלכליות מעל ומעבר, קודם-כל הוא אינו הולך לפי לוח השיקום שמחייב אותו לעשות מאמצים ולהסתגל למצבו החדש. מבחינה פיזית ברוב המקרים החולה יכול להגיע למצב כזה שהוא יכול כבר להיות בביתו, והוא משרב. בשאלת השאלה מה עושה בית-החולים כשחולה מסרב לעזוב את המקום, והוא אפילו אליים כלפי העובדים, מכיוון שלדעתו חייבים להיות דברים מסויימים שעליו לקבל, וזו השאלה הספציפית. עם חולים אחרים אזרחי ישראל קיימות אותן בעיות, ואיבנו מגיעים למצב של שכסוכים ושבתות והם הולכים לבתיהם. הבעייה קיימת אך ורק עם זכי צה"ל בודדים, ואיבנו יכולים במסגרת החוק הקיים להוציא את החולים החוצה. שאלה זו מדאיגה אותי מאד, ואף אחד לא פנה עד כה בענין זה לממשלה או לכנסת. לאט-לאט מתברר לתולים הבודדים האלה שהמשרדה אינה יכולה לפעול ולכנסת אין סמכות לבצע, ואפשר לומר שאני לא עודדתי את קרובי החולים לפנות לכל הגורמים, כי לא גראה לי שזו הכתובת שצריכה לדאוג לכך. אבל הם עמדו על כך, כי היו הדים למה שמתרחש בבית-החולים, והם רוצים לעזור.

היו"ר ח. גרוסמן:

כאשר יש בעתונות סערת רוחות כזאת ויש שביתת עובדים, אנו יכולים

ביוזמתנו לקיים דיון במה שקורה בבית-החולים. אין זאת אומרת שאנו מבצעים, אבל אנו מתערבים.

מ. נחומזון:

אם אחרי התערבותה של הכנסת יתברר לחולים שאין פתרון לבעייתם, הדבר ייהפך אצלנו לתופעה קבועה, ומזה אני מודאג. ועד קרובי החולים יודע שהנושא גדון בוועדה זו והם מאד פעילים בשטח זה. אני מודאג מהפעילות הזאת, שבעקרון היא חיובית, אבל אם פעילות זו לא תפתור את הבעייה, היא תרחיב אותה.

מ. גז:

מה דורשים החולים?

מ. נחומזון:

חולה אחד דרש שכום של 10 מיליון ל"י. כל הגורמים משתדלים לענות על הדרישות, אבל כאשר מעמידים לפנינו דבר בלתי-אפשרי, השאלה היא מי יקה את החולה כאשר צריך להוציאו בכוח. כל עוד הוא מוכן ואפשר לשכנע אותו, אין בעיות. או אפילו אם יש בעיות, אפשר להתגבר עליהן. אבל כשמגיעים לעימות והוא אומר שהוא לא יזוז מכאן ומאיים בהתאבדות, השאלה היא מי צריך להוציאו ולאן להעבירו. לדעתי, המשטרה צריכה לעשות את זה, ואם היא תעשה את זה לפי בקשת הגורמים שטיפלו בבעייה, אני חושב שאנו מתקרבים לפתרון. אני יודע שהמשטרה לא עושה את זה משום שיש רגישות רבה באוכלוסיה בענין זה. נוכחתי גם לדעת שכאשר באמרת מלה, שהיא רגישה לציבור, אמצעי התקשורת אינם בכוסים לענין. הדבר מובן, אבל כשנכנסים לעומק הבעייה, אני חושב שהרגישות הזאת לא כל-כך מוצדקת. לכן אני אומר שאם המשטרה תיקח את החולה, אני חושב שזה מוצדק והגיבוי; החולה לא יפסיד את זכויותיו משום שהוא לא במצא

מ. בחומזון

בבית-החולים. הוא רק לא יוכל להשתמש בבית-החולים כאמצעי לחץ לדרישותיו. המשטרה צריכה לקחת את החולה לבית המשפחה או לקרוב שמוכן לדאוג לו, או לאפשרויות אחרות, שלא כאן המקום לדון עליהן. שתי השאלות העיקריות הן מי יקח את החולה ולאן.

א. פינק:

יש לזכור שזה לא המקרה הראשון של פרגני שחרור ממתחם רפואי. בעבר היו מקרים בהם אנשים סירבו לצאת מבית-החולים, הן בכי צה"ל והן אחרים. באשר לבכי צה"ל, האמת היא כפי שכולנו יודעים, שזו קבוצה מועדפת מבחינת זכויות ושירותים. החברה הישראלית, באמצעות החוקים והאמצעים שהעמידה לרשות משרד הבטחון, קבעה שזו צריכה להיות קבוצה מועדפת. עם זאת אנו גם גורסים - ודעתנו גתמכת על-ידי נציגות בכי צה"ל - שבעוד שזו קבוצה מועדפת מבחינת זכויות, היא בשום פנים ואופן אינה מועדפת מבחינת החובות שמוטלות על כל אזרח במדינה. במקרה שאזרח עובר על חוקי המדינה ועושה מעשים חמורים, יש לשפל בו כפי שמתחייב מן המצב. ביצוע הדבר מעורר בעיות מיוחדות, אבל בשום פנים ואופן אין לראות גכה צה"ל כמי שעומד מעבר לחוק. עם זאת, יש לזכור שמדובר במקרים חריגים ובודדים שמקלקלים את השורה.

בית-החולים לויגשטיין נקבע על-פי

החלטת רשות אישפוז עליונה לשעת חירום כמוסד שצריך לאשפוז ולשפול בשיקומם של נפגעי ראש, וכאן מדובר בקבוצה של נפגעים קשים ביותר מבחינה שיקומית. הנעייה הקשה ביותר היא כשלעתיים קיימות שתי תופעות, או שני סימפטומים בולטים שמתלווים לבעייה של פגיעת ראש, או פגיעת מוח אורגנית כאשר מדובר בהפרעות, בהעדר קומוניקציה עם האנשים האלה, ויש לעתים הפרעות קשות בהתנהגות, כאשר אנשים אלה לעתים אינם שולטים בעצמם.

במקרה הנדון היו לסירוב, לפי מיטב

ידיעתי, שתי סיבות, או מכלול של סיבות שאפשר לחלקן לשתי קבוצות עיקריות. א) האיש הזה סירב לצאת מבית-החולים, מכיוון ששען שלא קיבל, או לא הבטיחו לו את כל מה שהוא צריך לקבל. אבל היו גם טענות שהטיפול הרפואי בהם לא הסתיים, וולדעמם הם צריכים להמשיך לשהות בבית-החולים.

כאשר המצב החמיר במרץ 1974, קיימנו

בעניין זה בירור עם נציגי מרכז קופת-חולים וסיכמנו שבכל מה שנוגע לטיפול הרפואי עצמו, מקובלת עלינו כמובן החלטת ההנהלה הרפואית של המוסד. אם ההנהלה הרפואית של המוסד קובעת שהאיש סיים את הטיפול הרפואי, אנו מקבלים את ההחלטה ללא כל ערעור. אנו מקבלים על עצמנו לקראת שחרורו של האיש לעשות את הסידורים הפיזיים והאחרים הדרושים אשר יקלו עליו, ואנו מתחייבים לכך גם בעתיד. סיכמנו שבמידה שמתעורר הצורך לפגוע אדם בכוח, כשהוא משרב להשתחרר על אף שההנהלה הרפואית קבעה שהוא צריך להשתחרר עם סיום הטיפול הרפואי, ומשרד הבטחון עשה את הסידורים הדרושים, ויש הפרעות, תהיה פגייה משותפת למשטרת ישראל, לנקש לפגותו בכוח.

במקרה המסויים הזה סירבה המשטרה

להתערב ללא צו פיגוי של בית-המשפט, וסיכמנו, ללאחר התייעצות, לפנות במשותף לבית-המשפט ולבקש צו פיגוי, על אף העובדה שמבחינה פורמלית של החוק איננו יכולים להיות צד לפגייה כזו. ואמנם פרקליט המחוז שהיה צריך לייצג אותנו בפגייה כזו, היתנה את הסכמתו בקבלת הרשאה מהיועץ המשפטי לממשלה, שזו כשלעצמה פרוצדורה מסובכת ומורכבת למדי. הסכמנו גם לפנות אל היועץ המשפטי לממשלה, ובינתיים העגין געשה מיותר, כי האיש הסכים בסופו של דבר לצאת אל משפחתו.

א. פינק

בדינונים שקיימנו בשלב מאוחר יותר עם שר הבריאות ועם פרופ' מצ'ל התעורר ספק מבחינת משרד הבריאות אם זה יהיה תקדים רצוי לפנות לבית-המשפט בכל מקרה שחולה מסרב לפנות את בית-החולים. נראה לנו שיש מקום ויטוד לחשב ליצור תקדים כזה, שבכל פעם שאדם מסרב לפנות את בית-החולים, נפגה לבית-המשפט. בשארית הבעיה מה יקרה עם הסרבן הבא.

לדעתנו אין צורך בחקיקת חוק מיוחדת לפינוי, ונדאי לא לגבי צה"ל או נכים אחרים מבתי-חולים. נראה לנו גם שקשה למצוא מכניזם שיפעל באופן אוטומטי, בכל פעם שאדם מסרב לעזוב מפעילים כוח ומוציאים אותו, אלא צריך לפעול לפי המצב המתחייב; אם המצב מגיע לידי הפרה רצינית של הסדר ועבירה על החוק, צריך לפעול ואנו נתנו לזה את הגיבוי הציבורי ואנו שותפים לזה, שהדבר ייעשה על דעתנו בשיתוף המוסדות המתאימים.

מ. שמיר:

מר פינק ביתח את הבעיה בשלמותה. ברצוני רק לומר שאנו עוסקים במטריה עדינה מאד, ואי-אפשר למצות את הדין לגבי נכה, שהמשטרה תבוא ותשתמש נגדו בכוח. מכיוון שהענין עדין מאד, הייתי מבקש צו פינוי מבית-המשפט, ותזקה על בית-המשפט שהוא בודק ודן בענין כבובד-ראש ואחר-כך בותן את הצו.

בציגי קופת-חולים פנו למשרדנו במקרה המסויים הזה ובקשו שמשרד הבטחון יצטרף לפנייה לבית-המשפט. אני מבין שהנהלת קופת-חולים רצתה שותף לצרה. הבקשה נבדקה על-ידי משפטים במשרד הבטחון ונמצא שלא היתה לגיטימציה לפנות, כי הנבין אינו בבעלותנו ולא יכולנו לבקש לפנות את האיש למקום מסויים כאשר איננו שותפים לו.

ל. דיציאן:

האם קבלתם חוות-דעת מהיועץ המשפטי לממשלה בבדון?

מ. שמיר:

כן, אבל הענין בא על פתרון, שאנו גופיע ונפגה יחד.

ל. דיציאן:

האם היועץ המשפטי לממשלה בדעה שהמשטרה רשאית לפעול רק לפי צו של

בית-המשפט?

א. פינק:

זה לא נבדק.

מ. שמיר:

הדגשתי בדברי, שיותר נוח גם למוסד של הנהלת קופת-חולים לפעול יחד עם משרד הבטחון, ואנו נפעל יחד. אם המשטרה יכולה לפעול בלי צו פינוי - אמרתי בתחילת דברי, שגם למשטרה יותר נוח לפעול עם צו פינוי מטעמים חברתיים של דעת הציבור וכו'. לכן אני חושב שמשרדנו במקרה זה, כשהוא פועל עם נכים, חייב לפעול בכל הדרכים האפשריות לפני שהוא נוקט בצעדים דראסטיים. אבל כשלא תהיה ברירה, נפגה יחד.

ג-ב-פקד בן-פורדו:

לצערי הרב אני מנוע מלהשיב ביחס לפעולות המשטרה, מאחר שאת הזימון לישיבה זו קבלתי רק הנוקר. הספקתי לדבר הנוקר עם מפקד תחנת כפר-סבא בטלפון, ונאמר לי שהם הגישו את כל הסיוע לבית-החולים. ביחס לפעולות המשטרה, צו הפינוי וכו', כרגע אינני מסוגל להשיב.

ד. ברנהולץ:

אני אחראי על המדור למחלות זקנה ממושכות ושיקום בקופת-חולים, ואני רוצה לציין שלא קיימת אצלנו בעייה של פיגוי יתר החולים. כל איש שמאשפז אבא, אמא או ילד, חותם שברגע ששיקומו ואישפוזו של האיש מסתיים, הוא חייב לפנותו. והיה ולא, בית-החולים לוקח אמבולנס ומוציא את החולה. הבעייה רגישה בשטח שאני מכיר אותו מקרוב לגבי הורים זקנים ולגבי נפגעים, והיו מקרים רבים מאד שהוזמן אמבולנס והאיש יצא החוצה ללא כל בעיות מיוחדות, מכיוון שהדבר מעוגן בחוק.

מבחינה עובדתית לא נתקלנו בקופת-

חולים במקרה שהיינו צריכים להיעזר במשטרה או בצו בית-המשפט כדי להוציא חולה. הוחלט לרכז את כל החולים האלה בבית-חולים לוינשטיין, כשהאפוטרופוס להם הוא משרד הבטחון. אי-אפשר לשחרר את משרד הבטחון מהאחריות המשפטית לעגין, כי לא מדובר על מקרה של הסגת גבול. היות ורב-פקד בן-פורדו אינו מעודכן בעובדות, אני יכול לומר שאף זכה צה"ל לא הובא לדין, ולא הוצא צו פיגוי כלשהו. במרץ 1974 התערבה המשטרה לאחר שהיו התפרעויות ושני זכאי צה"ל חזרו לבית-החולים מרצונם הטוב. אבל עד שהופיעה המשטרה כל הנכים התארגנו, השתמשו בקביים, זרקו טלויזיות ועוד, והמשטרה היתה חייבת להפעיל גאז מדמיע על הנכים. הפגיעה היא בבית-החולים, כי שגתיים של שיקום הולכות לאיבוד.

השאלה מתעוררת לא תוך כדי השיפול,

אלא כאשר הגהלת בית-החולים מוצאת שהחולה חייב לפנות את בית-החולים והוא מסרב. מתעוררת השאלה איך מפנים אותו, וחוקי מדינת ישראל לא חלים על זכאי צה"ל. אי-אפשר גם לשכנע את האחיות להכניס לבית-החולים. הן פוחדות מאד, ואינני יכול להבטיח את שלומן ובריאותן. השאלה היא אם לפעול בדרך תחיקתית, ואני יודע שמשרד הבריאות מתנגד לזה. השאלה היא מי יקח את החולה ולאן. אם המשטרה תוציא אותו בשלב ראשון למקום שמכין עבורו משרד הבטחון, הוא לא יוכל לשחוט ממקומות אחרים, וזה יאפשר לנו להריץ את עבודת בית-החולים.

ע. שגיב:

גראה לי שלאחריות משרד הבטחון צריך למצוא ביטוי סטטוטורי. עברנו כבר

את אותו מכשול, שמר שמיר מנסה להעלות, ומר פיגק ואני הגענו למסקנה המשותפת, שיש לפנות במשותף ולבקוש בהליכים משפטיים שמתחייבים מהמצב. קיימתי שיחות גם עם פרקליט המחוז, והוא קיבל את דעתי. שוחחנו בעגין עם היועץ המשפטי של מערכת הבטחון והוא קיבל את דעתנו, שפגייה כזאת יכולה להיות מוגשת במשותף מבחינה משפטית, אבל הקושי היה בהשגת היועץ המשפטי לממשלה שיש לו סמכויות להתערב בהליכים סטטוטוריים. זו פרוצדורה שצריכה להימשך הרבה מאד זמן. אינני יודע מה תהיה בסופו של דבר החלטתו של היועץ המשפטי לממשלה, אבל זה קושי שאולי אפשר לפתור אותו בדרך תחיקתית.

מר פיגק קיבל זאת והלך אתנו לאורך

כל הדרך. הקושי היה של פרוצדורה. יתכן שתתעורר בעייה, כאשר בית-המשפט יתן את הצו, איך לממש אותו. אני גם הייתי בין מגישי התלונה המשותפת עם משרד הבטחון בשביתה הראשונה במרץ. האמל היא שבמשטרה במקרה זה רק הזהירו את הנכה. העגין לאחר-מכן הסתדר בדרך שחרגה מן השיפול המשטרתי הזה. מכל מקום, פגייה של הגהלת בית-החולים בלבד נתקלה בפירושה של המשטרה המקומית. הם אמרו שבלי צו של בית-המשפט הם לא יפלו במקרה.

אני חושב שמבחינה משפטית המשטרה

יכולה להוציא את החולה מבית-החולים, בלי צו פיגוי. לגבי חולים רגילים שמסרבים לפנות את בית-החולים, לפעמים אני אומר לקחת את החולה הזה ולהביאו לאותו בן משפחה שהוא התחייב עבורו והוא אחראי לו; אבל זכה מסוג זה של משרד הבטחון, שהוא פגוע ראש, כאן השאלה היא לאן להביא אותו, כי אינך יכול להביאו לבית המשפחה. גראה לי שמשרד הבטחון

בתוקף החוק אחראי גם לבנושא זה לאחר מתן הטיפול בבית-החולים לויגשטיין.

ביד אליהו יש בית משותקים. כאשר

חושבי המקום שמעו שאותו בכה צריך לבוא להשתכן בתוכם, הם לא היו מוכנים לקבל אותו, ומשרד הבטחון היה ער מאד לבעייה מה יהיה עם אותו מקרה. ברור שבית-מלון רגיל ששמע על כך, גם הוא לא היה מוכן לקבלו.

היו"ר ח. גרוסמן: מה יעשה משותק בבית-מלון?

ע. שגיב: הוא יהיה שם עם מלווה והוא יקבל את

כל התנאים הדרושים. אבל בית המלון לא היה מוכן לקבלו לאחר ששמע את הדברים האלה. שיכוננו, או שיקומו של החולה, זו אחריות שמשרד הבטחון אינו יכול להתעלם ממנה. על-פי הוראות החוק יכולה קופת-חולים ליטול את הגכה בכוח סביר ולהביא אותו למשרד הבטחון, אבל היא אינה נוהגת כך.

לשיכום, יש כאן נושא משטרתי.

(ב) אם אפשר לזרז את הפרוצדורה, שייבתנו הוראות מתאימות לפרקליט המחוז, או לפרקליט מחוז תל-אביב, כי מדובר בבית לויגשטיין, שאם יתמלאו תנאים מסויימים שבסתיים השיקום, הגכה משרב לפנות את בית-החולים ומשרד הבטחון וקופת-חולים פונים, שפרקליט מחוז תל-אביב יגיש עם קופת-חולים תביעה משופפת, אם באמת כלו כל הקצים וחיובים לפעול לפי ההוראות עם צו פיגוי.

י. מצ'ל: צנן שלא פניתם למשרד הבריאות.

היתה רק פעם אחת פנייה במקרה

האחרון, ואז הבענו את דעתנו. אני רוצה להביע דעה של רופא ושל מנהל מחלקה. בבתי-החולים, אנו עומדים לצערנו בפני מצב, שיש להוציא חולה מהמחלקה למרות רצונו. בבתי-החולים נהגנו לפי הכלל, שאם אין סיכוי שהטיפול ישפר את המצב, אתה משחרר את החולה. אותו דבר צריך להיות לגבי הגכה. זכון שהם מועדפים, אבל כאזרחים הם כמו כולם. אינני חושב שחולה כזה צריך לתפוס מטה במקרה לא מוצדק, כאשר יש אחרים שמחכים לאותה מטה. אם אחרי המלחמה קבוצה מסויימת בארץ סבלה כי לא היו מספיק מטות בבתי-החולים, לא צריך להרחיב את הדבר הזה.

אנו נהגנו בבתי-החולים לא להזדקק

לבתי-משפח. לעתים עמדתי במצבים קשים, כששלחתי חולים הביתה, כי ידעתי שאין להם סיכוי להבריא ואין לי מה להוסיף ולטפל בהם והיינו זקוקים למטה. זה דבר שצריך להעביר לשיקול-דעתו של מנהל המחלקה ולא צריך להזדקק לבתי-המשפח. היתה לי שיחה עם מצ'ל"ל משרד הבטחון, שמסכים לגישה זו של פנייה לבית-המשפח. יתכן שאין ברירה, אבל אני חושב שבבתי-החולים היינו מאד לא מאושרים אם היינו צריכים לפנות לבית-המשפח כדי לפנות חולה. משרד הבריאות מוכן לקחת על עצמו אחריות מסויימת. איננו רוצים שמוסד רפואי ישותק בגלל גכה אחד או שניים, כי זה הולך על-חשבון 200 אחרים. בשום פנים ואופן לא נוכל לתת יד לזה. אם צריך לפנות לבית-המשפח נפנה, אבל אני מעדיף לא לעשות את זה. אני חושב שאגף השיקום צריך למצוא פתרונות זמניים לגכה. צריך לנצל את כל האלטרנטיבות, ואם גכה מסרב לעזוב את בית לויגשטיין, המשפחה חייבת לטפל בו כמו בכל אזרח אחר. אסור לנו לתת למישהו לצאת ממסגרת החוק. ברגע שניתן לו לצאת ממסגרת החוק, אנו מזמינים לעצמנו צרות. יכול להיות שזה לא תמיד יסתדר, אבל הייתי מעדיף שבפנה לבית-המשפח רק כשאינו לנו ברירה אחרת.

מ. גז: אני רואה את הדברים לא מבחינה

משפטית ולא מבחינה רפואית, אלא

מבחינה ציבורית. מבחינה ציבורית מדובר בסוגייה מאד עדינה וקשה. כי אם מדובר בגכה תאוגת דרכים, אין לי טענות לאף אחד וגם למשפחתו אין טענות לאף אחד. כשמדובר בגכה צה"ל, האחריות מופלת על המדינה

מ. גז

ועל הציבור. לכן הגישה לבכה צה"ל שונה לתלושין מהגישה לאזרח שבפצע בתאונת דרכים.

אני מנקשת לדעת בכמה אנשים מדובר, כמה גמצאים בבית-חולים ונכמה מתפרעים מדובר.

ל. דיציאן:
אני מסכים עם חברת הכנסת גז, שזו בעייה עדינה, אבל בשום פנים ואופן אינני משלים עם העובדה שהמצב המשפטי יהיה כך שיהיה צורך במשפט. זה יכול לגרום קשיים גלתי-גיתנים לביצוע בכל בתי-החולים בארץ. שאלתי קודם מה היא חוות-דעתו של היועץ המשפטי לממשלה. אני בדעה שזה מקרה שיפוטי של הסגת גבול, שהמשרד חייבת לפעול; ואם תהיה חוות-דעת משפטית של היועץ המשפטי לממשלה, למשרד לא תהיה ברירה אלא לפעול בהתאם לכך. אם היועץ המשפטי לממשלה יגיע למסקנה שהמצב המשפטי אינו כך, יש ליזום במהירות המקסימאלית חקיקה אשר תאפשר פיזוי אדמיניסטרטיבי על-ידי המשטרה. כי משפט כזה יקבל פרסום בכל אמצעי התקשורת ויביא לאבדרלמוסיה בכל בתי-החולים.

אני מבקש שנקבל חוות-דעת מוסמכת של היועץ המשפטי לממשלה, ואם הוא יגיע לידי מסקנה אחרת מזו שאני חושב שהוא צריך להגיע, אני חושב שמחובתנו ליזום חקיקה מיידית בעניין.

ה. זיידל:
אינני רואה את הפתרון כפי שרואה אותו חבר הכנסת דיציאן. הנושא הוא מאד עדין והוא טומן בחובו חומר גפץ. אם אנו רוצים לבנות לפתור את הבעייה, אנו צריכים לעמוד על העילה להתפרעויות, ודומני שהעילה היתה העדר הסכם בין קופת-חולים ובין משרד הבטחון באשר למצבו של הנכה לאחר גמר השיפול. אם קופת-חולים טוענת, ובצדק, שדין משרד הבטחון כדין משפחת החולה, הרי שמשפחת החולה יודעת מה קורה לאחר שהיא מכניסה אותו לבית-החולים. במקרה כזה טענות קופת-חולים וטענות החולים היו מופנות רק למשרד הבטחון. הם תבעו ממשרד הבטחון דברים, שהמשרד לא יכול היה לעמוד בהם.

לפי דעתי, אם אנו רוצים לדבר על העתיד, אנו חייבים למצוא את הפתרון בהסכם בין משרד הבטחון וקופת-חולים, ואני מסכים שדינו של משרד הבטחון כדין משפחת החולה. אני לא כל-כך ממליץ לעשות מה שחבר הכנסת דיציאן מציע. דין גכה צה"ל במקרה כזה אינו כדין חולה בבית-חולים, שגם חולה אחר מחכה למטה. אני מבין שהתארגן ועד של כל הגורמים הנוגעים בדבר לבנות למצוא פתרון, ולא שלא מצאו פתרון העבין הובא לכנסת. אני מסכים שבשם את דעתו של היועץ המשפטי לממשלה בעניין, עוד בחקור בנושא ובשם את הפתרונות שמציע לנו מר פינק. לא שוכנעתי מהפתרונות שהציע היום מר פינק. אני רואה את משרד הבטחון כאחראי לשיקומו של הנכה. אם קופת-חולים מוכנה יחד עם משרד הבטחון להגיש תביעה, זה עביינה.

היו"ר ת. גרוסמן:
מדובר כאן בבכי צה"ל, ואי-אפשר לומר גכה, דינו גכה לכל דבר. זה לא רק בתודעת הציבור, זה גם בתודעה שלי. אחריות המדינה לגבי גכה צה"ל שונה מאחריותה לגבי כל גכה אחר. בשעתו רציתי להגיש הצעת חוק בדבר ביטוח גכות, והעקרון היה לפי המסקנות של פרופ' מן שהיו בזמנו, שאומר שהשיפול ניתן לפי סוג הגכות ולא לפי סוג הנכה, פרט לבכי צה"ל, וזה העקרון המקובל. אינני מציעה לומר שדינו של גכה צה"ל בבית לוינשטיין כדין כל גכה שמובא על-ידי המשפחה; ואם הוא עבר על החוק, צריך לטפל בו. אבל יחד עם זה יש לתת פתרונות, גם אם לפעמים הם קשים. אני יודעת שמתן פתרון הוא לפעמים יותר קשה, לא משום שהמקרה הוא יותר קשה באופן אובייקטיבי, אלא משום שהאיש קשה. אינני מקבלת

ח. גרושמן

שאם הפגיעה בראשו גורמת לכך שהוא יהיה אפאטי והוא אינו מתפרע, הוא יקבל שיקום פחות טוב. זה מקומם אותם בלי ספק, וכאן אני מבינה את בעייתו של משרד הבטחון. אני מבינה שאי-אפשר לתת פתרון אידיאלי בכל מקרה. לכן, בדמה לי שבמקרה שניתן פתרון פיזי והתביעות הן חומריות-פיזיות, ומשום כך באה ההתפרעות ויכול להיות שהמשפחה עומדת מאחרי זה, לא צריך להיכבד. אבל אם התביעה היא שהמשפחה לא מסוגלת לטפל בחולה, או שהוא יוצא, מקבל בית ואת כל הדרוש לו, אבל אין לו המשך טיפול ולמשרד הבטחון אין הכלים לתת את המשך הטיפול ואין משפחה שתשלים עם זה שהטיפול הסתיים, אני מבינה משפחה כזו. לפעמים צריך לתת גם טיפול לכאורה. אם התביעה היא שלא סיימתם את הטיפול, צריך לומר, שהטיפול יימשך מחוץ לכותלי בית-החולים.

ו. ברנהולץ: כך אמנם עושים.

הי"ר ח. גרושמן:

כך עושים, אבל לא כל מה שחושב הרופא בראה כך בעיני המשפחה. יכול להיות שהרופא צודק ב-100% ובכל-זאת חייבים להתחשב בזה. לכן, אינני חושבת שהבעייה היא רק משפטית. אני מבינה שכשיש התפרעות, צריך להתנהג עם המתפרע כעם אדם ששובר הכל, מרגיז וכו'; אבל אני גם חושבת שצריך להימנע מלפגות לבית-המשפט. צריך לעשות הכל כדי שלא יהיה צורך להפעיל כוח משטרה. במקרים מסויימים, לאחר המייעצות משותפת של קופת-חולים ומשרד הבטחון צריך לפנות למשטרה ולומר שכלו כל הקצים, תעשו משהו; אבל רק במקרים שבאמת מוצו כל האפשרויות.

אני מבינה את העובדים בבית-החולים. אחות שמקבלת מכות, בראש וראשונה היא מטלפנת ומודיעה למשטרה. אני חושבת שמקום כמו בית לויגשטיין צריך להיות לא רק טיפול רפואי, אלא כגיפה יותר מאסיבית של משרד הבטחון למקום. אני יודעת שאין פתרונות קלים וחד-משמעיים, אבל לפי דעתי הטיפול צריך להיות מכל הצדדים: מקופת-חולים, משרד הבטחון, עם שיתוף המשפחה ועם המשך הטיפול, ועם המשטרה במקרה שאין ברירה. בדמה לי שצריך לתת את הטיפול היותר מהותי במשפחה, בצנחה ובעתידו, על-ידי טיפול יותר בפשי, יותר פוזיאלי, להראות לו פתרון כלשהו. קיים גם פחד לעזוב את כותלי בית-החולים, שהוא מקום מוגן, והשאלה היא מה יהיה אחר-כך.

אני מדברת על אלה שמתפרעים. אני מבינה שהקשיים עצומים והפתרון יכול להינתן רק על-ידי כל הגורמים במשותף, כשהמשטרה היא המקום האחרון שאליו צריך להגיע.

ל. דיציאן:

אינני רוצה שייווצר הרושם שאינני ער לכל אותן בעיות שקשורות עם זכי צה"ל. בתור משפטן התקוממתי בגד הצורך לבקום באמצעים משפטיים והגשת משפטים, שהם באמת יכולים לגרום בזק שאינו ניתן לתיקון, לא רק בבית לויגשטיין אלא בכל בתי החולים במדינה.

מ. גחומזון:

יתכן שלא הצלחתי להבהיר את דברי ולא ברור איפה נמצאת הגקודה שעושה את הבעייה כל-כך קשה. אין לי ברירה, אלא להשוות עם מה שנעשה בארצות אחרות, כמו אנגליה ואמריקה. באנגליה בעייה זו כמעט שאינה ידועה. יש שם מקום מיוחד שאליו בשלחים הרבה מאד חולים עם פגיעות ראש. רופא יכול לאשפז את החולה בבית-חולים סגור והחולה יכול להשאר שם רוב ימיו. הטיפול שמקבל החולה בישראל הוא קודם-כל טיפול במקום פתוח. ברגע שפוגרים אותם אחרי מנעול ובריח, הם לגמרי אבודים. לכן הגסטיון הזה הצליח יפה מאד, שהחולים נמצאים בבתי-חולים יחד עם חולים אחרים במקום פתוח. לפעמים העובדים טובלים מזה, אבל הם אף פעם לא התאובבו על שחולה עשה משהו משום שהוא אינו שפוי בדעתו. יש לנו היום 35

מ. גחומזון

חולים עם פגיעות בראש. קורה אחד למאה שמקרה כזה מגיע למשפח. יש להבדיל בין אדם שמפריע בהתנהגותו בשל מחלתו ובין אלה שניתן לטפל בהם. אבל אם ניתן, יש להבדיל בין 100 חולים ב-35 שמפריעים בהתנהגותם, באחד שמבצל את המצב. אילו היינו מכניסים 35 מקרים של פגיעות ראש ב-35 בתי-חולים, זה לא היה כל-כך גורא ואף אחד לא היה מנין את הבעייה. הרפואה האנגלית הניגה את הבעייה. בעצם הם מקבלים את המקסימום, וכתוצאה מכך מוציאים אותם מכלל האוכלוסייה. אין להשוות את המצב עם בתי-החולים האוניברסיטאיים באמריקה, ואגי רוצה לציין שמשרד הבטחון אצלנו מאפשר לתת את הטיפול בצורה עונה מאד ועל רמה גבוהה, שאין כדוגמתה בעולם.

לפני שנה פניתי אל מפקד משטרת כפר-שבא כדי להסביר לו את הבעייה. הוא השיב לי תשובה שהרגיזה אותי, שרק כאשר ידובר בהריגה המשטרה תתערב. אני חייב לומר שזה מאד דיכא אותי, ולמרות שאחר-כך הוא שינה את יחסו אלינו, לא ראיתי שהוא לוקח את הבעייה כבעייה שלו. עבורו הבעייה לא היתה קיימת.

כאמור, יש לנו חולים אלימים, וברגע שלא תהיה לנו תשובה שתתקבל על דעתו של החולה, אנו מזמינים לעצמנו צרות. אם נצטרך לפנות לבית-המשפט כדי להשיג צו פיגוי, אז זו פשיטת-רגל ממש, כי החולה מבצל את המצב. לעומת זאת, אם ימנעו מאתנו להוציא חולה מתפרע, זה יגרום עוול ליתר החולים. זו אינה רחמנות וזו אינה התייחסות מכובדת לאותם חיליים. אם המצב הזה יימשך, החולים יבינו שבדרך זו הם יקבלו מה שהם מבקשים.

הי"ר ח. גרוסמן:
אנחנו התערבנו בענין, משום שהיתה שביטה בבית-החולים. קופת-חולים אולי לא מרוצה שאנו מתערבים בענין, אבל כך אנו גוהגים, זה בית-חולים ציבורי. אם מחר יקרה משהו בבית-החולים "הדסה", גם כן נתערב. אנו מנסיים לעשות משהו כדי שהעובדים לא יאלצו לשבות.

י. בארי:
כדי להיות תכליתי, וברוח הדברים האחרונים שאמרו, דומני שהמסקנה היחידה אשר תעלה בקנה אחד, גם עם משאלתו של מר גחומזון וגם עם דברי, שאנו בסיק את המסקנה ונמליץ שנמקרה שתהיה פנייה של בית-החולים לוינשטיין יחד עם משרד הבטחון, בשל התפרעות או נסיון להשתמש באמצעי אלימות, או אפילו סירוב לעזוב את בית-החולים כדי להשיג השבות ממשרד הבטחון, המשטרה עם פנייה כזו הנקוט באמצעים ותוציא את הנכה. דומני שזו המסקנה שאנו צריכים להסיק. ולא, עלול להשתמע כל מה שמר גחומזון אמר.

א. פינק:
הצילה להתפרעות בבית-החולים לא נבעה מחוסר הבנה בין בית-החולים ומשרד הבטחון. יש בינינו הבנה ושיתוף-פעולה מלא. העילה להתפרעות היא מצבו של האדם, כפי שהוא חושב שהוא יכול להשיג דברים. עובדה שבין החולים האלה יש גם אנשים עם הפרעות קשות בהתנהגות והם לא תמיד אחראים למעשיהם.

הי"ר ח. גרוסמן:
האם לדעתך צריכה המשטרה במקרה כזה להתערב?

א. פינק:
כן. בדקנו לגבי האיש המסויים הזה ונחרנו אפשרות של פנייה לפסיכיאטר מחוזי להוצאת צו אישפוז מקומי, וקבלנו תשובה מד"ר פליק בענין. יחד עם זה אני מבקש לראות את הדברים בפרופורציה הנכונה. בכל-זאת מדובר בבודדים ובחריגים, ומצבים כאלה כבר היו בעבר בבתי-חולים אחרים,

א. פינק

ושפלו בהם. העניין הגיע לתודעת הציבור, כי במקרה הנדון ציבור העובדים הכריז על שביתה. אין זה מתפקידי לשפוט אם היתה הצדקה לשבות או לא, אבל היו מקרים כאלה.

אני מקבל את דברי הסיכום של יושבת-ראש הוועדה. אני חושב שבכל מקרה צריך לטפל בגופו של עניין. צריך לבנות לבצל את כל אמצעי השכנוע וההשפעה לגבי אנשים אלה, שהם נפגעים קשים, ואנו בהחלט מודעים לכך שהם חושבים את עצמם, ובצדק, לקבוצה שיש לה זכויות-יתר. אבל אמרנו, אם כלו כל הקצים ויחד עם הנהלת בית-החולים נגיע למסקנה שאין מנוס ומיצינו את כל מגוון אפשרויות השכנוע וההצעות שיש לנו, ויש לנו אלטרנטיבה לפתרון בעייתם, תהיה פגייה משותפת שלנו עם בית-החולים למשטרה בעניין. אם זה לא מבטיח, אני חושב שצריך להסביר גם לעובדי בית-החולים שאין לנו פתרונות מידיים או אוטומטיים לכל דבר. אבל במקרה שאין דרך אחרת, תהיה פגייה משותפת ואיגרו מתעלמים מהאחריות שיש למשרד הבטחון בעניין זה.

ו. ברנהולץ: אני חושב שוועדת השירותים הציבוריים צריכה להתערב בעניין ולבנות לעזור. עלינו לתת לעובדי בית-החולים את הבטחון שמאחריהם יש הגנה של מוסד ממלתי. העובדים החליטו לשבות לאחר שבסיונות לטפל בבעייה במשך ארבעה שבועות לא נשאו פרי. במשך הזמן הזה היו 8 התפרעויות ובמקרה לא היו נפגעים. על העובדים לדעת שיש להם גיבוי ציבורי בעניין, בכדי שבית-החולים לויבטחנין, לאחר שיקום החולה וסירובו לקבל את הפתרון המוצע, לא ייהפך לשדה קרב ומקור לתביעות.

ל. דיציאן: אני מבקש לשאול את חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה.

היו"ר ח. גרוסמן: אני חושבת שכל ההתבטאויות היו בכיוון קונסטרוקטיבי, מצד אחד של התחשבות בבעיות הקשות של הנכה, ומצד שני להתחשב בעובדים כדי שיוכלו לתפקד כהלכה. אי-אפשר לומר שאנו רוצים רק פתרון אדמיניסטרטיבי. אנו גיקח בחשבון את כל האלמנטים של קופת-חולים, של משרד הבטחון, של המשטרה, של העובדים ושל המאושפזים. גראה איך כל זה יחד צריך להתקדם ולפעול, עם כל הקשיים, ואז נוכל להמליץ על עזרה כלשהי, גם ציבורית וגם תוקית. אני חושבת שבכיוון זה תהיינה ההמלצות שלנו.

אני מודה לכם. הישיבה נעולה.
